

I. Megoldás. Vizsgáljuk az

$$y = 4 \sin t + \cos 2t$$

függvény változását, differenciálhányadosa segítségével.

$$y' \cos t - 2 \sin 2t = 4 \cos t - 4 \sin t \cos t = 4 \cos t(1 - \sin t).$$

Keressük a függvény szélső értékeit: mikor lesz $y' = 0$?

$$y' = 0, \quad \text{ha} \quad \cos t = 0 \quad \text{vagy} \quad 1 - \sin t = 0.$$

Ha $1 - \sin t = 0$, akkor mindig $\cos t = 0$. Azonban, ha $\cos t = 0$, akkor vagy $1 - \sin t = 0$, vagy $1 + \sin t = 0$.

I. Legyen $\cos t = 0$, tehát, ha 0 és 2π között maradunk: $t = \frac{\pi}{2}$ vagy $t = \frac{3\pi}{2}$. Vizsgáljuk y' előjelét ezen helyek környezetében.¹

$$\begin{aligned} a) \quad t = \frac{\pi}{2} - \varepsilon, \quad & \text{akkor} \quad \cos t > 0, \quad 1 - \sin t > 0; \quad \text{így} \quad y' > 0, \\ t = \frac{\pi}{2} + \varepsilon, \quad & \text{akkor} \quad \cos t < 0, \quad 1 - \sin t > 0; \quad \text{így} \quad y' < 0. \end{aligned}$$

Eszerint a $t = \frac{\pi}{2}$ helyen függvényünknek maximuma van és ennek értéke:

$$y_{\max} = 4 \sin \frac{\pi}{2} + \cos \pi = 4 - 1 = 3.$$

$$\begin{aligned} b) \quad t = \frac{3\pi}{2} - \varepsilon, \quad & \text{ekkor} \quad \cos t < 0, \quad 1 - \sin t > 0; \quad \text{tehát} \quad y' < 0, \\ t = \frac{3\pi}{2} + \varepsilon, \quad & \text{ekkor} \quad \cos t > 0, \quad 1 - \sin t > 0; \quad \text{tehát} \quad y' > 0. \end{aligned}$$

Eszerint a $t = \frac{3\pi}{2}$ helyen függvényünknek minimuma van és ennek értéke

$$y_{\min} = 4 \sin \frac{3\pi}{2} + \cos 3\pi = -4 - 1 = -5.$$

II. $1 - \sin t = 0$ mellett $t = \frac{\pi}{2}$ és $\cos t = 0$. Ezen eset az I. a) alattinak felel meg.

Kemény György (Szent. István g. VIII. o. Bp. XIV.).

II. Megoldás. $y = 4 \sin t + \cos 2t = 4 \sin t + 1 - 2 \sin^2 t$.

Legyen $\sin t = x$. Így $y = -2x^2 + 4x + 1$ másodfokú függvény változását kell vizsgálnunk, ha $-1 \leq x \leq +1$. Ezen függvénynek az $x = 1$ helyen maximuma van és $y_{\max} = -2 - 4 + 1 = 3$. Minthogy tehát ezen függvény $x = -1$ -től folyton növekedik $x = +1$ -ig, $x = -1$ helyen (abszolút) minimuma van és ezen $y_{\min} = -2 - 4 + 1 = -5$.

Bluszt Ernő és Marosán Zoltán (Kossuth Lajos g. VIII. o. Pestszenterzsébet)

III. Megoldás. Vizsgáljuk, hogy

$$-2x^2 + 4x + 1 = k \quad \text{vagy} \quad f(x) \equiv 2x^2 - 4x + k - 1 = 0$$

egyenletnek k mely értékei mellett vannak olyan valós megoldásai, amelyek -1 és $+1$ között vannak?

Valósak a gyökök, ha

$$16 - 8(k - 1) \geq 0 \quad \text{azaz, ha} \quad k \leq 3.$$

Már most $f(-1) = 5 + k$, $f(+1) = -3 - k$.

Ha $k < 3$, akkor $f(+1) \leq 0$.

$$f(-1) \geq 0, \quad \text{ha} \quad k \geq -5. \quad \text{Tehát} \quad f(+1) \text{ és } f(-1) \text{ ellenkező előjelűek, ha } -5 < k < 3.$$

Eszerint, ha $-5 \leq k \leq +3$, egyenletünknek egy és csakis egy megoldása van úgy, hogy $-1 \leq x = \sin t \leq +1$.

¹ A következőkben ε tetszőleges kicsiny poz. számot jelent.

Ha azonban $k < -5$, akkor $f(-1) < 0$. Ebben az esetben $f(-1)$ és $f(+1)$ megegyező előjelűek. Az $f(x) = 0$ mindkét gyöke a $[+1, -1]$ intervallumon kívül esik, hiszen a gyökök félszege $+1$.

Taksony György (Ág. ev. g. VII. o. Bp.).

IV. Megoldás. $y = 1 + 4 \sin t - 2 \sin^2 t = 3 - 2(1 - \sin t)^2$,

$\sin t \leq 1$, tehát $(1 - \sin t)^2 \geq 0$ és így $y \leq 3$,

$\sin t \geq -1$, tehát $(1 - \sin t)^2 \leq 2^2$ és így $y \geq 3 - 2 \cdot 4$, azaz $y \geq -5$.

Egri György János (Kölcsey Ferenc g. VIII. o., Bp. VI.).